

Jan de Boer de honneurs waarneemt. Hij moet dus ook de tafels in gereedheid brengen voor het ontbijt en dat brengt met zich mee, dat hij bijtijds uit z'n onderbed moet stap en en z'n toilet maken. (ver z'n colbert schiet hij dan als kenteken van zijn waardigheid een keurig witte jas aan. Hij scheert zijn eigen iedere dag, zodat er op zijn uiterlijk niets, maar dan ook niets valt aan te merken. De mensen uit de keuken hebben het land aan de langslapers want die zijn de oorzaak ervan dat de tafel pas na negen kan worden afgeruimd.

Kees ging van de week dan, voor hij aan zijn werk ging, 'n inspectie - rondgang maken langs de Aulabedden en ontdekte, dat nog menig gijzelaar behagelijk in zijn dekens gerold lag.

Hij ging op 'n stoel staan en riep met donderende stem: Onmiddellijk allemaal vóór de bedden of anders de hele dag er onder". En de slapers die meenden dat er onverwachts appèl was, schrokken wakker en kale koppen en verwarde hardossen doken van onder de dekens op.

Kees had succes met z'n loos alarm.

Er zijn er hier meer die 's-morgens vroeg al erg nuchtere opmerkingen hebben:

Aan het ontbijt zitten Dinnissen, Hamelijck en ik meestal naast elkaar. Hamelijck met z'n baard, als eerbiedwaardigste, natuurlijk in het midden. Zo ook verlieden vrijdag weer. Dokter e van de Lugt zou die dag naar het Ziekenhuis vertrekken ter observatie. Wij zaten aan de Noord - en hij aan de Zuidzijde van dezelfde tafel.

Hamelijck zei welgemeend: 'Goeie morgen dokter. Vriendelijk van U om voor Uw vertrek nog eens tegenover ons te komen zitten'.

"Ja", zei van de Lugt droog, ik wil de laatste dag nog wel eens een mooi uitzicht hebben.

XV. DAGORDE III

En zo zijn we dan geleidelijk aangeland bij het tweede gedeelte van de dagorde: Het ontbijt. In korte trekken heb ik getracht je een beeld te geven van ons ontwaken en opstaan. Maar wat gebeurt er nu, als er eentje helemaal niet opstaan wil. zul je vragen. Dan gebeurt er niets, want harde maatregelen worden bij gijzelaars onder elkaar niet getroffen. We trachten het leven elkaar zoveel mogelijk te veraangemen.

Als er eentje nog langer blijft liggen, dan kan dat zijn oorzaak vinden in het feit, dat de man ziek is - al of niet ernstig - ofwel dat hij de slaap nog niet uit heeft (dat hij lui is, zouden buitenstaanders zeggen). Als 'n gijzelaar 's-morgens niet goed is, halen z'n buurlui de melk en het brood voor hem en er wordt rondgesnuffeld bij de lui, die veel pakketten krijgen, of die niet 'n beschuit of anders over hebben.

Hij wordt vakkundig bediend en goed toegestopt - er wordt belangstellend gevraagd wat er aan de hand is en een of meer doktoren zijn spoedig bij de hand. Is de zaak ernstig, dan wordt de patiënt naar de ziekenzaal getransporteerd en aan de zorg van gijzelaar broeder Pius toevertrouwd, die de trouwe hulp is van de medici en de apotheek-gijzelaar Dr. van Danzig.

Is de langslaper niet ziek, dan komt hij bij de corvée, dat om negen uur begint vanzelf wel voor de dag.

Als ze de Aula beginnen te 'doen', dan gaat de slaap vanzelf wel over. De grote ingang deur wordt gebarricadeerd, de stoelen op de tafels gewerkt, vegers, emmers, dweilen en stofdoeken aangesleept, de overall's die we van elkaar lenen, aan-geschoten, de mouwen opgestroopt en nodige en overbodige aanwijzingen en bevelen rondgeschreeuwd onder leiding van gijzelaar-corvée opzichter Kamphuis. Ik verzeker je, als je dat allemaal ziet en hoort, dat je dan wel maakt, dat je wegkomt. En als het niet vergeten wordt, gaan ook nog deuren en ramen open, zodat de behagelijkheid dan toch foetsie is. Nee, daar is geen luipaard tegen bestand. En als de schoonmaak begint, dan is er ook niemand op z'n bed uitgenomen dan een of andere zieke.

En die zieken zijn een attractie voor de corvée's. Als men wat moe is van het werken of men heeft niet veel zin in vegen of stof afnemen, dan kan men zo gezellig bij 'n zieke op de rand van zijn ledikant gaan zitten en eens belangstellend vragen hoe of het er mee gaat. Maar de anderen hebben je smoesje gauw door en zitten je aan het werk. Gelukkig zijn er maar zelden zieken en onze inrichting schijnt heel gezond te zijn. al ligt het dan misschien niet direct aan de manier waarop wij de boel opknappen. We doen in ieder gavel onze uiterste best om de zaak stofvrij te maken en te houden. Maar ja . centrale verwarming - droge lucht en dan dat doorlopende roken. Asbakken zijn er wel - maar hoe gaat dat? Je staat hier niet onder controle net als thuis en als de asbak wat veraf staat, mik je wel eens mis. En de lui, die erg zindelijk zijn - en die zijn er ook een paar - die kunnen toch moeilijk tegen de anderen zeggen: "Ruim jij dat eens op!" Zij krijgen dan ten antwoord "Ik ben je loopjongen niet of ik ben toch niet met je getrouwd". En die corvée hebben gedaan, zijn om 'n uur of tien klaar en hebben dan hun plicht gedaan en zitten dan soms al zorgvuldig uit te rekenen wanneer ze weer aan de beurt zijn. Wij zijn met 'n goede honderd man op de Aula en iedere dag zijn er voor de werkzaamheden zes of acht man nodig, zodat we gelukkig maar eens in de veertien dagen de bezem behoeven te hanteren. It Gaat op de beurt af, zodat we nu eens een sterke dan weer eens zwakkere ploeg hebben. Het is geen verplichting, maar een stilzwijgend overeenkomst, die zonder uitzondering wordt nageleefd.

En volgens onze zienswijze ziet er, na gedane arbeid, de zaak dan ook keurig uit. Maar er schijnt nu eenmaal zichtbaar en onzichtbare stof te bestaan. Het zichtbare stof krijgen we wel weg, maar het onzichtbare schijnt alleen door damesogen gezien te worden.

Ja, die vrouwenogen schijnen nu eenmaal scherp op te merken. Een sprekend voorbeeld daarvan:

Allard, gewoonlijk door ons Loes genoemd, is een gezocht advocaat uit een van Rotterdams voorsteden.

Hij zou bezoek krijgen van zijn vrouw en wie het nog niet wist, kon dat wel aan zien komen, want een paar dagen van te voren was hij al aan 't kleren borstelen en aan 't schoenen poetsen. 'n Heel normaal verschijnsel overigens bij 'n gijzelaar, die bezoek verwacht. Op de lang verwachte dag was hij echter ook bezig de boel bij z'n ledikant op te ruimen. Wat moest dat? "Zeg Loes, je laat je vrouw toch zeker niet hier komen?" "Misschien wel", zei Loes, dat is wel eens aardig'.

Nu moet je weten dat het 'bezoek' eigenlijk niet op de Aula mag komen en ik vertrouw er op, dat het niet verder verteld wordt. Tja, nu waren zijn buurlui Schwantje en van Campen ook wel genoodzaakt om ter Ere van Loes z'n vrouw hun spullen wat ordelijk te leggen.

En Loes z'n vrouw kwam en kwam ook even kijken waar manlief 's-nachts sliep (Mondje dicht hoor).

Maar wat was intussen gebeurd? Schwantje, een bejaard man, ging 'n middagdutje doen. (Pitten noemen ze dat hier). En van Campen kroop tien minuten later ook in z'n bed met de nodige omslachtigheid. Ze hadden allebei de hele Mevrouw Allard vergeten en in hun haast om onder de wol te komen, de boel weer aardig overhoop gezet. Geen kwaad vermoedend kwam Loes permantig met z'n vrouw eens 'n kijkje nemen waar Loesjelier 's-nacht toch wel gehuisvest was. Nou, dat was een ontgoocheling.

Mevrouw Allard nam het woord en las Loes de les, dat Schwantje en van Campen ervan wakker werden. "Varkenskot" of zo iets moet ze gezegd hebben. Ze hebben Loes voorgesteld om maar gijzelaar te blijven.

De jongste van de Aula noemen we "de baby" en op een na de jongste "het kindje".

Nou die baby was laatziek - hij bleef om half negen tenminste liggen. Grote belangstelling van z'n buurt. "Is het erg?". "Nee, gaat wel", zuchtte hij. "Wil je naar de ziekenzaal?" "Nee, gaat wel over" Melk werd voor hem gehaald, beschuit aangesleept en zo hier en daar nog 'n lekkernij voor hem op de kop getikt.

Toen hij zich alles heerlijk had laten smaken, sprong hij gezond en lachend uit z'n bed en zei: "Ik dank de heren wel!" en maakte dat hij weg kwam.

XVI. SINTERKLAAS

Bij hoge gelegenheden ligt het gewone dagelijkse werk stil. En zodoende ben ik wel genoodzaakt om m'n schrijverij aangaande de Haarensse dagorde, waar ik mee bezig was, te onderbreken. Maar het zou me ook niet meegevallen zijn om dit voort te zetten want we zijn nu eenmaal al enige dagen uit onze gewone doen. Niet, dat wij, grote, bezadigde kerels alle geruchten omtrent Sinterklaas geloven, maar toch: als 6 December nadert, dan kun je zo'n hartgrondig verlangen koesteren om weer eens kind te zijn, om weer eens een klomp te mogen zetten, een beetje huijverend bij een slecht geweten, maar toch met 95 % inwendige zekerheid, dat de Sint je kinderzonden zal vergeven en je wat goeds zal brengen.

Weken te voren beginnen de kleine dreumessen al hartstochtelijk en erbarmelijk te zingen en bij ons in Haaren was het al niet anders. Het zal eind November geweest zijn toen iemand van ons zachtjes voor zich zelf neuriede: "Zie ginds komt de stoomboot" en onmiddellijk werd de melodie door het hele kamp overgenomen aangevuld door: "Zie de maan schijnt door de bomen" in allerlei lezingen, bijeengegaard uit Noord en Zuid, uit Oost en West, waarvoor hier ruimschoots gelegenheid is. De piano ademde niets anders meer dan 6 Decembermelodieën, de violen gingen met de stroom mee en de koekepan van v. Vampen, de rondborstige Zeeuw, verving meesterlijk het jaszbandslagwerk, dat we hier (gelukkig) missen. Nu moet je niet menen, dat wij bezig waren er zo geleidelijk aan een band van te maken. Mis hoor! Het was een zeer welluidend spektakel. Onze kampleiding vond het toch raadzaam om over dit alles de commandant eens te gaan raadplegen en ja - Herr Wacke is zelf ook vader - hij vond het goed, dat wij op 5 December surpriseavond hielden en de eerste surprise was, dat we een uur langer mochten opblijven. En het grote nieuws werd met uitbundig gejuich ontvangen door de grote kindern van kamp Haaren, die weer werden als de kleintjes, die ook niet graag vroeg naar bed gaan.

Maar het was niet allen Sinterklaas, die de gemoederen zo heftig in beweging bracht - op 5 December is ook onze verdienstelijke kampleider Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan jarig en in een gijzelaarskamp 49 jaar worden is ook niet iedereen gegeven.

Goudriaan verzorgt onze belangen uitstekend - alles gaat hier gesmeerd - hij is helemaal geen professorstype en als wij plezier hebben lacht hij om het hardst. Het samenvallen van z'n verjaardag met surprise-avond was dus een uitstekende combinatie.

De Prof. slaapt op de Aula - hij is laatst in zijn bed en het laatst op, geniet dus evenveel nachtrust als wij.

Maar in de morgen van 5 December zou die nachtrust toch wreed verstoord worden.

Om half acht stonden de Aulabewoners heel zoetjes op en schaarden zich in rijen van twee. In pyama gekleed schreden ze statig naar Profs bed, en Goudriaan lag nog liefelijk te slapen. Op 'n afgesproken teken hieven ze aan : "Wordt wakker, 't zonnetje is al op".

Prof. schrok en nog slaapdronken, riep hij: "Wat is dat voor flauwe..." Hij sprong overeind en... toen ging hem een licht op! Z'n gezicht veranderde en hij genoot intens van deze ongewone optocht. Hij wilde opstaan en zich kleden, maar dat mocht niet. Het Aulablokhoofd feliciteerde hem namens zijn kamergenoten en Goudriaan wilde telkens fatsoenlijk overeind komen, maar de speecher zei telkens medelijdend: "Blijft U maar liggen, professor".

De accordeon van Le Grand zette het, Lang zal leven in" en daarna het lied van de hoed van Goudriaan (dat eertijds in de kampkrant heeft gestaan) en de fleurige optocht trok af. 'n Aardige attentie bij deze ochtenuhuldiging was ook, dat een van de gijzelaars de dank overbracht van de echtgenoten van ons allemaal en uiting gaf aan de erkentelijkheid van onze vrouwen voor het vele belangloze werk, dat de prof. dagelijks voor de mannen doet.

Om half elf was er receptie in de recreatiezaal, waar Prof. van Holk de jubilaris namens het hele kamp in welgekozen, deels humoristische, deels ontroerende woorden toesprak. Toen er nog andere sprekers bezig waren, kwam plotseling Zwarte Piet in keurig ouderwets Spaans uniform binnenhollen en vroeg en kreeg onmiddellijk het woord. Hij wist heel wat op de prof. aan te merken, maar erkende ook zijn goede hoedanigheid en had wat voor hem meegebracht.

Het orkest speelde heel verdienstelijk een nummer en de jubilarie was juist aan zijn dankwoord bezig, toen de deur openging en plaats gemaakt werd voor de commandant, die Goudriaan persoonlijk wilde complimenteren.

"Ik heb al 49 verjaardagen meegemaakt, "ging Goudriaan verder", maar nog nooit wérd ik op 5 December gewekt op de manier, waarop dit vanmorgen door de Aulabewoners gebeurde. 'Ja, daar moet je nu eenmaal voor in een kmap zijn.

Of de Sint zelf nog zou komen? Zwarte Piet kon dienaangaande niet de minste zekerheid geven.

Maar 's-avonds om half acht trokken we allemaal toch maar vol verwachting naar de recreatiezaal, waar we een verhoging hadden opgericht en wat mooie stoelen klaargezet. En daar ging het weer van... "Zie ginds komt... en van de man, die door de bomen moestschijnenen toen we zowat buiten asem waren, zie daar kwam statig een rijzige Sint met twee welgedane Pieten binnenschrijden.

Allen verhieven zich van hun plaatsen en de Sint boog minzaam. Hij nam op het podium plaats en begon een ongezoeten toespraak. Maar 't was weer hetzelfde liedje. Toen deze en gene z'n part gehad had, kwamen er geschenken, al of niet met toeësselijk gedicht.

Toen deze scène zowat een uur geduurd had, vlogen de deuren weer open en.....daar kwam Sinterklaas no. 2 binnen, eveneens met 2 knechten Wegens gebrek aan benzine en omdat hij geen paard had kunnen krijgen - zoals hij later zelf zei, was deze Sint maar op de bakfietsgekomen. Grote hilariteit bij het publiek en grote verontwaardiging bij de Sint, die al met ons bezig was en meende dat een betaalde concurrent voor onderkruiper kwam spelen.

Je kunt begrijpen, dat onder de twee heiligen mannen en hun knechts een niet malse woordenwisseling ontstond en het gelukke nummer 2 niet gauw om op het podium te komen. Het had hem bijna z'n mijter en een staf gekost. Toen ze allemaal boven waren ging het gekijf nog steeds door: nummer een in 't Hollands en nummertwee in het Spaans en nu bleek de grote vergissing: nummer een was de bisschop van kamp Haaren (stom, dat we dat niet gemerkt hadden!) en nummer twee was de Sinterklaas uit Spanje. Hartroerende verontschuldigungen! De Sint uit Spanje had ook weer een toespraak - ook weer niet voor de poes - en op het eind ook weer geschenken met of zonder gedichten.

Maar de bisschop van Haaren wou de Sint niet laten vertrekken op de transportfiets - hij kreeg 'n paard van hem cadeau, dat in de zaal gehaald werd. Het was een heel goed beest nog, maar.....het was niet zindelijk en er staken mensenvoeten onder uit.

XVII. DAGORDE IV

In schets XVI Dagorde II was ik gekomen aan het ontbijt en deze schets moest ik wel onderbreken om in XVI een beschrijving te geven van het Sinterklaasfeest, zoals dat in het gijzelaarskamp Haaren gevierd werd op 5 December 1942. Aan de voorbereiding van dit feest was veel zorg besteed - voor een 40talmensen waren er pakjes met gedichten. De een werd geprezen, de ander kreeg er langs, zoals dat bij zo'n gelegenheid van oudsher het gebruik is. Maar de Sint bleek uiteindelijk toch nog steeds de grote weldoener te zijn, want voor alle driehonderd had hij nog 4 sigaren en 6 cigarettten in zijn mars meegesjouwd. Het feest werd geopend met het aanbieden van een appelbol aan alle aanwezigen. De rest van het feest beschreef ik in schets No. XVI. En nu keer ik weer tot m'n onderwerp terug om een beeld te geven van de manier, waarop wij de dag verder doorbrengen.

Als het ontbijt afgelopen is, kan iedereen zo ongeveer doen, wat hij wil, behalve er tussen uit knippen natuurlijk.

De eerste dagen, dat wij hier waren, werden grotendeels benut om met elkaar kennis te maken en wat over een en ander te praten. 'n Kamp Leider werd door ons gekozen in de persoon van Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan en die nam onmiddellijk de regeling ter hand van allerlei aangelegenheden, waarbij wij belang hadden.

We hadden geen betere keuze kunnen doen, want deze energieke man die helemaal geen professorstype is, is nu letterlijk van alle markten thuis.

Zijn eerste werk was, om de ruim zeshonderd mensen, waarover hij de leiding kreeg, afwisseling te bezorgen en in de bekwame en welbespraakte professor Dr. v. Holk vond hij de man, die onmiddellijk begon met de oprichting van een instituut, dat we niet meer zouden willen missen en dat wij betitelen met de naam van: De Haarensche Volkuniversiteit. Lesgevers en toehoorders waren er direct genoeg te vinden want iedereen werkte direct gaarne spontaan mee. En daar de gijzelaars klaarblijkelijk bij voorkeur genomen schijnen te zijn uit de Nederlandse intellectuelen of degenen, die men daartoe rekenen kan was er ook al direct genoeg variatie om de lezingen interessant te maken.

Geleidelijk aan heeft de Volkuniversiteit zich uitgebreid en op 't oogenblik is het zo, dat in het algemeen iedere dag 's-morgens om tien en 's-avonds om acht een college gegeven wordt. Behalve deze lezingen verzorgt de V.U. nog een aantal lessen o.m. in de moderne oude talen, geschiedenis, volkskunde, E.H.B.O., Economie en nog zo meer. Nu wil ik niet beweren, dat al deze lezingen en lessen allemaal even boeiend zijn. De meeste wel, maar er is ook wel eens een spreker, die z'n stof wat saai voordraagt al is hij dan misschien nog zo geleerd en dan kan het gebeuren, dat de een tegen de ander zegt: 'Ga je om 8 uur mee, dan gaan we eens heerlijk zitten pitten (slapen).

Of zoals laatst gebeurde. Ik zat naast 'n oud heertje, die na 'n minuut of vijf luisteren zich erbarmelijk begon te vervelen. Hij nam een klein tabakspijpje uit z'n zak en stopte dit kleine pijpje met een heel klein neetje tabak, waarop hij heel verstrooid ging zitten dampen. Na 'n minuut of tien was z'n smokertje leeg en hij stopte weer opnieuw en zo 'n keer of zes en toen was het uur om!

Maar dit zijn gelukkig uitzonderingen en de meeste docenten zijn welbespraakt. Types zijn er anders ook bij. Zo b.v. Dr. Jop Polman, die zeer slordig op z'n uiterlijk is. Hij heeft daarbij z'n baard laten staan omdat hij zich niet scheren kan. Hij heeft ook enkele lezingen gegeven voor 'n aandachtig gehoor en de laatste keer had hij z'n overjas

aan (ondanks de verwarming) en een groot gat in z'n sok, precies op z'n gewricht, wat natuurlijk het vooraanzittend publiek direct 'bviel en wat nog als eens hilariteit verwekte. Overigens geen kwaad van Job, want hij heeft hier met zijn helpers een bibliotheek opgericht, waar we dagelijks van profiteren kunnen.

Nu in de wintermaanden zit men zich hier ook vaak bezig te houden met houtsnij- en figuurzaagwerk en met tekenen en schilderen. Ook wordt er getimmerd. En dan de ontspanning in de recreatiezaal. Er staan 'n heel partijtje kleine tafeltjes met armstoelen er omheen, (ik geloof van de Rotterdmasche Lloyd) waaraan doorlopend kaartliefhebbers zitten te bridgen. Twee biljarts zijn er geplaatst, waarop men z'n kunst kan vertonen.

V. Campen uit Hulst heeft net biljarten geleerd in een klein plaatsje in de omgeving van Hulst, waar hij vandaan komt in het cafétje van Nonkel Jan.

Nonkel Jan was op alle gebeurtenissen voorbereid, maar voor z'n biljart was weinig plaats.

De gelagkamer was klein, te klein eigenlijk voor een biljart. Daar kwam nog bij, dat in de hoek 'n grote kast stond, die daar niet gemist kon worden.

Veel jonge zeeuwse gasten zetten daar hun eerste schreden op de biljartloopbaan.

Het kon wel eens gebeuren, dat de opgeschoten biljartbeginnelingen er niet goed bij konden als ze een bepaalde carambol moesten maken. Geen nood: in de hoek stond 'n keu van formidabele lengte, anderhalf maal zo groot als een andere.

Maar als een bal zodanig kwam te liggen, dat men stoten moest in de hoek, waar de grote kast stond? Wat dan gezongen? Ook daarin was voorzien: van een keu was 'n halve meter afgezaagd en die deed dan dienst. En men riep: "Nonkel Jan, geef me de korte keu eens". De kastdeur werd opengezet en met de gehalveerde biljartstok werd dan nog aardig werk verricht.

't Is elf uur 's-morgens. We zitten in de 'Stille kamer' te schrijven. Daar wordt de deur opengerukt en v.d. Ameele komt binnenvliegen: "Hamelijck je bent ontslagen!" Grote consternatie! Twaalf gaan er weg, maar wij hebben alleen oog voor onze trouwe vriend en collega Hamelijck, waarmee we vandaag juist vijf maanden lang lief en leed gedeeld hebben. Ik leg m'n pen neer - we zijn op 13 Juli gezamenlijk na 'n lange tocht hier gekomen. We gaan hem gezamenlijk uitgeleide doen. We zullen hem missen, maar we zijn blij met hem, met z'n vrouw en z'n mooi gezin van zeven kinderen.

XVIII. DAGORDE V.

Het is niet mijn bedoeling een opsomming te geven van wat er hier achtereenvolgens ieder uur en iedere minuut van de dag gebeurt. En nu Ria me schrijft, dat ze zo gelachen had met de brief over Sinterklaas moet ik toch even een slippertje maken. Ja Ria, het was erg jammer, dat jullie het Sinterklaasfeest hier niet hebben kunnen zien!

De eerste bisschop, die binnenkwam en die wij voor Sinterklaas aanzagen, was een hele grote - hij was nog een handbreed langer dan Hend Stijling of Veggelers. Hij had 'n mijter op van wel 'n meter lang, mooie witte, golvende krulharen, een prachtige baard, ook wit natuurlijk, die tot ver over zijn borst hing en zo gezellig op en neer wapperde als hij tot ons sprak.

Mantel en mijter waren van pracht rood fluweel, afgezet met goud en fonkelnieuw, want het bisdom Haaren bestaat nog niet zo lang, nog geen halfjaar. Het costuum heeft hem ongetwijfeld zijn hele puntenkaart gekost en je snapt nog niet hoe hij aan de mooie stof kwam. Zijn knechts zagen er ook fijn uit, 't waren net zwarte Pieten - ze waren in Oud-Spaanse klederdracht. Hij had ze uit de vreemde laten komen, want ze waren allebei pikzwart en dat zijn de mensen in Haaren niet.

Zijn stem leek veel op die van prof. Koningsbergen, die hier ook in het kamp is.

Achteraf gezien is het heel begrijpelijk, dat Sinterklaas uit Spanje die om 9 uur in ons kamp kwam, de nieuwe bisschop van Haaren nog niet kende, want toen hij vorig jaar in Nederland kwam, was Haaren enkel maar een dorp met een seminarie, waarvoor men voor priester kan studeren.

En het was helemaal niet te verwonderen, dat Sinterklaas aanvankelijk erg verontwaardigd was en met z'n knechten de Haarense bisschop aan de deur wilde zetten, want er zijn altijd van die mensen, die Sinterklaas en z'n Pieten naäpen. En de Haarense bisschop was in het begin nijdig op Sinterklaas, want hij dacht ook aan een flauw grapje.

Maar bisschoppen houden niet van opspelen en ze hebben daarbij alles gauw door. Sinterklaas sprak vloeiend Spaans en toen de Haarense bisschop dat hoorde, schrok hij wel wat, want nu zag hij z'n vergissing in en zei, dat hij de bisschop was, die hier thuis hoorde. En zo was de oneenigheid van de baan en een grote verbroedering had plaats.

En de Sint die geen paard meer had, kreeg er van de bisschop van Haaren een cadeau. Dat was een grappig en mak beest. De pieten gingen het halen en Sinterklaas was er wat mee in z'n nopjes. Nu kon hij weer over de daken gelopperen.

Het paard moest natuurlijk wachten tot de plechtigheid was afgelopen,

en dat duurde nog al een tijd en het beest begon moe te worden. Geen nood - er waren zitplaatsen genoeg en de ene helft van het paard ging op 'n stoel zitten en de andere helft op 'n andere stoel.

Toen de toespraken en alles was afgelopen, besteeg de Sint z'n rijdier en nu bleek het helemaal geen ouwe knol te zijn want in grote vaart stoof het met de wuivende Sint de zaal uit.

M'n buurman Smit was ook op het feest en 's-morgens vroeg had hij ook meegedaan met het wekken van Prof. Goudriaan. Hij ging 's-middags een dutje doen. Ik was juist in m'n straatje. Ik zei: "Ga je pitten, buurman!" "Ja" zei Smit want ik moest vannacht om half acht al op." En nu moet ik weer verder met m'n Dagorde, anders krijg ik ze nooit af.

Tegenwoordig is het middageten om half een. We hebben zelf onze lepels, vorken en messen, zodat de keukenploeg daarvoor niet behoeft te zorgen. Ook gaat het niet aan om voor driehonderd mensen iedere dag te dekken met tafellakens, servetten, borden en dergelijke dingen, dat is veel te omslachtig. De keukenploeg, onder leiding van Jan de Boer, zorgt, dat er grote kommen met eten voor ieder één, klaar staan en dan kan het spul beginnen.

Het eten wordt in de keuken klaargemaakt en was nog nooit aangebrand. Na de middag is er gelegenheid voor allerlei lessen tot zes uur. Wat voor lessen dat allemaal zijn? Ja, dat is in een woord niet te zeggen. Als je hier alle cursussen en lezingen volgt, wordt je zo geleerd, dat de wetenschap er aan alle kanten uitpuilt.

Om met het laatste te beginnen. Gisteravond sprak Dr. Verwey over de Trek bij vogels en vissen. Verwey is erg goed thuis in de natuurwetenschappen en het is die man, waarvan in de kampkrant stond, dat hij in de tuin de mieren en de mollen zat te bespieden.

En Dr. Verwey, die wel eens stiekum over het land loopt, heeft hoge schoenen aan en een handbreed daarboven beginnen z'n broekspijpen. 'n Boord kent hij niet: hij heeft altijd z'n schillerhemdkraag over z'n jas.

Zijn lezing was erg boeiend, maar Heimeriks kon het niet laten mij aan te stoten....Zef! "Wat is er"

"Waarschuw Verwey eens, dat hij niet op zijn broespijpen moet trappen".

KAMER 18

Hebben alle kamers en zalen in het Groot-Seminarie Haaren een nummer? Ja, allemaal, zonder uitzondering: Beneden, ook wel genoemd Parterre, en de 1e en 2e verdieping of zoals meestal deftiger zeggen: 1e. en 2e etage. 'n Heel groot gemak is dat, want er zijn heel wat kamertjes en kamers en zalen.

Moet je iemand hebben hier en je weet zijn kamernummer en de verdieping, waar hij gelogeed is, dan heb je hem zo gevonden. Daarom is het dat op brieven en adressen het kamernummer en de etage moet vermeld staan. Dit vergemakkelijkt en bespoedigt de bezorging en de afwerking een hele boel.

Ook de Aula heeft een nummer: 20, maar deze zaal wordt gewoonlijk bij haar naam genoemd en verder heeft daar iedereen bij zijn adres het nummer van zijn bed.

Kamer 18 is de zogenaamde "stille kamer", ze ligt als eerste aan een brede gang. Ze biedt plaats aan een 30 of 40 personen en heeft drie ramen, die uitzicht geven op een binnenplaats. Dwars er doorheen staan vier grote tafels en de stoelen, die er omheen staan behoren wel allemaal niet tot eenzelfde ameublement maar zijn toch heel goed zitbaar.

De muren zijn onder groen en boven geel geverfd en de gordijnen zijn ook geel met groene randen.

Ik vergeet iets: Langs de muur, liefst bij de ramen, staan enkele eenpersoonstafeltjes, die de gijzelaars zelf hebben laten komen of laten maken. 'n Heel enkele heeft ook wel z'n eigen (soms opklapbaar) stoeltje hier.

Boven de tafels hangen grote leeslampen, wat vooral 's-avonds wel een gezellig gezicht is. Tegen de muren hangt niets - in het begin lijkt dat wel kaal, maar men went er aan. In de recreatiezaal, hier en daar op de Aula en op de kamertjes hebben de bewoners zelf voor het decor gezorgd.

Kamer 18 wordt de "stille kamer" genoemd, omdat er niet luidruchtig gepraat wordt. Iedereen, die rustig wil lezen of schrijven of om andere redenen niet gestoord wenst te worden, gaat er rustig zitten en men laat er hem zijn gang gaan.

En omdat het er zo rustig is en omdat het zonnetje er zo lekker door de ruiten kan schijnen en omdat de verwarming er aan is, gebeurt het wel eens, dat er eentje z'n hoofd op de borst laat zakken en zachtjes indommelt. Men laat hem zijn gang gaan.....

Omdat we hier met allemaal mannen bij elkaar zijn, kan er soms op kamer 13 een geweldige dikke blauwe mist hangen van tabaksrook, want dank zij de zorg van de eigen kampleiding en van onze vrouwen, die weten wat ons toekomt en onze vrienden en kennissen, die ons niet vergeten, hebben we, als we het zuinig aanleggen - nog door de dag wat te roken, al heeft niet iedereen overvloed meer.

En als je dan door de damp heen kijkt, zie je gezichten over brieven of boeken gebogen of je kijkt op ruggen, waarvan de eigenaars ernstig ergens mee bezig zijn. 'n Beeld van volmaakte rust.

Hier zit 'n jonge man, die naar z'n meisje schrijft. Hij tracht woorden te vinden, die zijn diepste genegenheid uitdrukken. Hij slaagt er niet zo gauw in...hij strijkt eens onder z'n neus hij kijkt eens naar de anderen, hij bestudeert het plafond, waaraan totaal niets is te zien, dan de gordijnen, die ook niets opvallends hebben, ja..... daar krijgt hij 'n ingeving.....hij heeft het gevonden, hij oent in een stuk door, en kijkt zijn kameraad, die hem op de schouder klopt voor het avondeten verbaasd aan. Al zo laat? Gauw deze paar regeltjes nog. En dan gaat hij met een gezicht, stralend van voldoening, zijn boterhammetjes eten.

Iets verder zit een vader van een gezin. Het is een man in de bloei van zijn leven. Hij had vroeger nooit van Haaren gehoord, wist tenminste ternauwernood waar het lag. Nu zit hij er al drie maanden. Waarom? Hij heeft een gemakkelijke stoel gevonden, legt z'n kin op z'n hand en peinst.

13 Juli haalden ze hem in alle vroegte op. Hij had niemand iets miszegd, maar beoordeelde de toestanden nuchter.

En toen hij dan gaan moest, schepte hij moed en zei tegen haar, die hij achterliet: "Ik zal wel zo weer terug zijn, ik ben me van geen kwaad bewust". En nu bij het scheiden, voelde hij, hoe hij haar liefhad. Haar beeld staat nu nog dieper in zijn ziel, dan toen hij rustig thuis was. Hij ziet haar nu voor zich, hoe ze altijd bezig was voor hem en zijn kinderen en beseft nu nog beter hoe haar kundige en liefdevolle hand alles regelde en niets vergat. Zij treurt om zijn afwezigheid, die zij ook niet afwenden kon, maar zij richtte zich weer moedig op en beval haar zaak aan God, die haar in moeilijke slagen steeds een troost was.

Haar inwendige sterkte overwon de troosteloosheid, die haar dreigde te overrompelen en vol hoop op de toekomst gaf zij zich weer aan haar dagelijkse arbeid, die haar een genot was. Hij denkt aan haar en weet,

dat zij flink zal zijn en ook dit te boven zal weten te komen. En hij zocht niet naar mooie woorden maar schrijft enkel neer: "Ik denk steeds aan jou".

En in zijn geest ziet hij zijn gezin voor zich, zijn vijf lieve kinderen, waarvan de jongsten vragen: "Moeder, waar is vader nu? Moeder, komt hij gauw weer terug?"

Op de stille kamer zit hij lange tijd onbeweeglijk. De grote lamp schijnt over de schrijvende mensen, maar hij ziet ze niet en hoort niet het gekras van de bewegende pennen. Een stoel verschuift - een lezer haalt pijp en tabak te voorschijn en begint te dampen. Aan een andere tafel sluit er een zijn schrijfbloc - hij is klaar en verdwijnt door de brede deur. Een derde klapt zijn boek dicht, waarmee hij bezig was en begint aan een ander.

Hij ziet het niet en hoort het niet - hij is niet in Haaren..... hij is in Driel.

-o-o-o-o-o-o-o-